

ARTYSTA PLASTYK (PROJEKTANT WZORNICTWA PRZEMYSŁOWEGO)

1. Informacje ogólne

Projektant wzornictwa przemysłowego zajmuje się tworzeniem wzorów przedmiotów użytku codziennego. Należą do nich np. odzież, radio, telefon, robot kuchenny czy łazidło, a także urządzenia o nieco większych gabarytach, jak pralka czy lodówka oraz duże maszyny używane np. w budownictwie, jak koparka.

Projektant opracowuje zarówno nowy, oryginalny kształt danego produktu, jak i jego kolorystykę oraz dobór materiałów, z jakich ma być zbudowany. Projekty powstają w oparciu o aktualne trendy w modzie, konieczne jest jednak uwzględnienie również funkcjonalności urządzenia i ograniczeń związanych np. z wymogami mechanizmów w nich zawartych. Proces tworzenia jest trudny i czasochłonny. Konieczna jest ściągła współpraca ze zlecniodawcą (producentem przedmiotu).

Punktem wyjściowym jest uzyskanie informacji na temat produktu, czyli o: jego przeznaczeniu, procesie jego wytwarzania, używanych dotychczas do jego tworzenia materiałach, dotychczasowo stosowanym przy jego tworzeniu wzornictwie, dotyczących go trendach w modzie i postępach technologicznych. Jeżeli projektowane jest np. specjalistyczne urządzenie przeznaczone do wykorzystywania przez wąskie grono specjalistów, wówczas dla zdobycia tej wiedzy potrzebne są konsultacje nie tylko z producentem, lecz także z odbiorcami produktu. Ich uwagi mogą być niezwykle pomocne.

Na podstawie tych danych można stworzyć pierwsze wzory: modele w wersji graficznej bądź plastycznej. Są one przekazywane do oceny odbiorców produktu i dopracowywane w porozumieniu z producentem i technologami. Na tym etapie muszą być brane pod uwagę takie kwestie jak ergonomia użytkowania i estetyczny, miły dla oka, a jednocześnie nowoczesny wygląd. Opracowywane są wszystkie, nawet

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

najdrobniejsze szczegóły wyglądu danego produktu, z dbało ci o to, by optymalnie połączyć ich przeznaczenie z nowoczesnym wyglądem. Wszystkie informacje projektant wzornictwa przemysłowego musi dokładnie spisać, aby stanowiły gotowe zalecenia do danego etapu produkcji.

W ten sposób powstaje wierny, szczegółowy, trójwymiarowy model produktu i jego szczegółowy opis w postaci rysunków technicznych. Artysta plastyk może tworzyć modele samodzielnie lub zlecić ich stworzenie innym osobom.

Projektant wzornictwa przemysłowego może zajmować się również nadzorem autorskim, czyli kontrolować etap produkcji seryjnej, aby cały proces przebiegał zgodnie z jego wskazówkami.

Projektant wzornictwa przemysłowego nie zajmuje się jednak tylko pracą twórczą na rzecz producentów, może również wykonywać pracę naukową. Jeśli zatrudniony jest w instytutach badawczych, takich jak Instytut Wzornictwa Przemysłowego, zajmuje się szeroko pojętym doradztwem w zakresie wzornictwa przemysłowego, opracowywaniem metod projektowania, badaniem roli i wpływu wzornictwa przemysłowego na poziom sprzedaży danych produktów. Może pracować jako wykładowca na wydziale uczelni (jak w przypadku kadencji dziedziny zawodowej).

W swojej pracy projektant korzysta z wielu przyborów, urządzeń, a nawet maszyn. Często projektów powstaje przy użyciu programów komputerowych do tworzenia grafiki dwuwymiarowej i trójwymiarowej (CorelDRAW, Adobe Photoshop, Pro/Engineer, NX, CATIA V5, SolidWorks, 3ds Max). Wiele elementów projektów, szczególnie na etapie wstępnego planowania, powstaje również w postaci rysunków, do wykonania których artysta używa specjalistycznych przyborów plastycznych (np. aerografu). Natomiast do wykonywania modeli używa m.in. maszyn do modelowania w drewnie czy tworzywie sztuczne (takich jak piły, wiertarki, zgrzewarki, szlifierki.), ale również typowych narzędzi i pomocy do majsterkowania (takich jak rubokret, młotek, obcęgi).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Praca projektanta wzornictwa przemysłowego odbywa się w budynkach, w pomieszczeniach różnego typu. Mogą to być pomieszczenia biurowe, w których projektant omawia szczegóły projektu ze zleceniodawcami oraz gdzie opracowywane są wszystkie założenia projektowe przy użyciu komputera. Modele powstają w pracowniach modelarskich, które muszą być wyposażone w odpowiednie narzędzia i maszyny (np. w odpowiednie stoły do tworzenia modeli, zasobniki narzędzi, stanowiska do obsługi maszyn) oraz właściwie przygotowane do tego typu prac. Praca może częściowo odbywać się w halach produkcyjnych (gdzie ma miejsce wykonywanie nadzoru autorskiego).

W pracy projektanta wzornictwa przemysłowego kontakty z ludźmi są często intensywne. Polegają głównie na: konsultacjach w sprawie ustalenia ostatecznej wersji projektu, ewentualnej współpracy z osobami wykonującymi model według projektu oraz stałym kontakcie z pracownikami zatrudnionymi przy produkcji seryjnej (podczas wykonywania nadzoru autorskiego).

Czynniki uciążliwe i szkodliwe występują na etapie pracy nad modelem. Ryzyko związane jest z użyciem narzędzi i maszyn do jego stworzenia. Projektant jest również zagrożony czynnikami stresującymi i konfliktogennymi ze względu na ciągły kontakt z ludźmi i nierzadko występującą konieczność pracy pod presją czasu.

2. Wymagania

Projektant wzornictwa przemysłowego musi być, oczywiście, osobą uzdolnioną plastycznie. Uzdolnienia te powinny przejawiać się nie tylko w wyobraźni i twórczości danej osoby, lecz także w umiejętności skonstruowania modelu stworzonego przez siebie projektu. Do tego celu potrzebne są także zdolności techniczne czyli m.in. umiejętność korzystania z narzędzi i maszyn potrzebnych do stworzenia modelu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ze względu na stałą współpracę z ludźmi projektant musi mieć umiejętność postępowania z nimi i posiadać dar przekonywania w sytuacji, gdy następuje negocjowanie ostatecznej wersji projektu. Musi być również wytrwały i cierpliwy, a także niezwykle dokładny w planowaniu. Powinien cechować się dbałością o szczegóły.

Ostrożność widzenia, rozróżnianie barw oraz widzenie stereoskopowe to cechy fizyczne bez których artysta nie byłby w stanie sprostać wymaganiom zawodu. Niezbędne są również: dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa oraz zręczność rąk i palców w przypadku gdy projektant samodzielnie wykonuje modele.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Czynnikami utrudniającymi pracę w zawodzie artysty plastyka (projektanta wzornictwa przemysłowego) są znaczne dysfunkcje narządu wzroku uniemożliwiające swobodne korzystanie z graficznych programów komputerowych oraz wykonywanie rysunków i planów.

Ograniczeniem są dysfunkcje narządu ruchu znacznego stopnia w obrębie kończyn górnych.

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnościami

4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Istnieje możliwość zatrudnienia osób z dysfunkcją narządu ruchu w obrębie kończyn dolnych, nawet znacznego stopnia, pod warunkiem odpowiedniego dostosowania stanowiska pracy. Istnieje również ograniczona możliwość zatrudnienia osób z niewielką dysfunkcją narządu ruchu w obrębie kończyn górnych, pod tym samym warunkiem.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z niewielką dysfunkcją narządu wzroku mogą pracować na stanowisku artysty plastyka (projektanta wzornictwa przemysłowego), jeżeli korzystają z odpowiednich pomocy optycznych zapewniających dobrą ostrość widzenia.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Istnieje możliwość zatrudnienia osób z dysfunkcją narządu słuchu niewielkiego stopnia, jeżeli możliwe jest skorygowanie wady odpowiednimi aparatami. W przypadku osób ze znacznymi dysfunkcjami narządu słuchu taka możliwość również istnieje, choć jest ograniczona i zależy od indywidualnych możliwości dostosowania środowiska pracy do sytuacji danej osoby.

4.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Istnieje ograniczona możliwość zatrudnienia osób z niektórymi dysfunkcjami sfery psychicznej pod warunkiem występowania długich okresów remisji choroby. Możliwość ta uzależniona jest też od indywidualnej sytuacji danej osoby oraz specyfiki jej schorzenia.

4.5. Osoby z epilepsją

Osoby z epilepsją, z rzadko występującymi atakami poprzedzonymi aurami, mogą wykonywać pracę projektanta wzornictwa przemysłowego pod warunkiem zapewnienia im odpowiednich, bezpiecznych warunków pracy.

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dostosowanie stanowiska pracy w przypadku osób z dysfunkcjami narządu ruchu niewielkiego stopnia w obrębie kołyzacji dolnych i górnych powinno zawsze być indywidualne. Może obejmować konieczność zastosowania poręczy do przytrzymywania się i odpowiedniego dostosowania mebli (półek, regałów, stołów), czyli zapewnienia ich wysokości takiej, aby osoba z niepełnosprawnością miała łatwy i pełny dostęp do wszystkich potrzebnych jej w pracy materiałów. Potrzebne może być zastosowanie na stanowisku komputerowym odpowiedniego siedziska, wyposażonego w elementy regulowane (wysokość siedziska, oparcie, podłokietniki, podnóżek).

W przypadku osób poruszających się na wózkach istnieje potrzeba likwidacji barier architektonicznych typu schody, wysokie progi, zbyt małe przestrzenie niepozwalające na swobodne obracanie się na wózku. Należy zapewnić swobodny dostęp do urządzeń sanitarnych. Potrzebne są również poręcze do przytrzymania się.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z dysfunkcją narządu wzroku powinny być zaopatrzone w szkła optyczne bądź soczewki kontaktowe zapewniające wystarczającą ostrość widzenia, pozwalającą na swobodne rysowanie nawet drobnych szczegółów rysunków technicznych. Należy również zadbać o odpowiednie doświetlenie miejsca pracy.

5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby z niewielką dysfunkcją narządu słuchu powinny stosować indywidualnie dobrane aparaty słuchowe zapewniające możliwość swobodnego kontaktu z innymi ludźmi. Jeśli projektanci pracują w zespołach, istnieje możliwość ograniczenia działań, które wiążą się z tym kontaktem z ludźmi. Warto również wprowadzić wewnętrzny system komunikacji między współpracownikami lub zastosować system komunikacji świetlnej informujący o potencjalnym zagrożeniu.

5.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Zakresy obowiązków osób z dysfunkcjami sfery psychicznej powinny być ograniczone: nie powinny do nich należeć działania mogące być potencjalnym źródłem stresu bądź stanowić czynnik konfliktogenny. Należy więc wykluczyć czysty i intensywny kontakt z ludźmi. Sytuacja każdej osoby powinna być każdorazowo indywidualnie rozpatrywana w celu zapewnienia optymalnych warunków do pracy.

5.5. Osoby z epilepsją

Osoby z epilepsją, z rzadko występującymi atakami poprzedzonymi aurą, powinny zawsze mieć zapewnioną możliwość uzyskania szybkiej pomocy w razie wystąpienia ataku. Zadania, które wykonują, nie mogą być potencjalnym źródłem ataku, należy również zadbać o to, by środowisko, w którym pracują, nie stanowiło źródła nastąpienia urazu w przypadku wystąpienia ataku.

Zalecane jest ograniczenie zakresu obowiązków o te, które wiążą się z użyciem narzędzi i maszyn mogących być przyczyną urazu. Może zatem zaistnieć potrzeba, aby np. zaprojektowany przez artystę model był wykonywany przez inne osoby, pod jego ewentualnym nadzorem.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.